

A közösség áldása

Időpont: Szentháromság utáni 19. vasárnap, 1955. október 16.

Alapige: Préd. 4:8-12.

Van oly ember, a ki egymaga van és nincs vele másik, sem fia, sem atyjafia nincs; mindazáltal nincs vége minden ő fáradságának, és az ő szeme is meg nem elégszik gazdagsággal, hogy azt mondaná: vajjon kinek munkálkodom, hogy az én lelkemet minden jótól megfosztom? Ez is hiábavalóság és gonosz foglalatosság! Sokkal jobban van dolga a kettőnek, hogynem az egynek; mert azoknak jó jutalmok vala az ő munkájokból. Mert ha elesnek is, az egyik felemeli a társát. Jaj pedig az egyedülvalónak, ha elesik, és nincsen, a ki őt felemelje. Hogyha együtt feküsznek is ketten, megmelegszenek; az egyedülvaló pedig mimódon melegedhetik meg? Ha az egyiket megtámadja is valaki, ketten ellene állhatnak annak; és a hármas kötél nem hamar szakad el.

Bölcs Salamon kétféle álláspontot foglal el az emberi együttélés, a közösség kérdésében. Mai igénkben így szól: "Sokkal jobban van dolga a kettőnek, hogynem az egynek" /9. v./, a Példabeszédek könyvében azonban ugyanő ilyen elkeseredett nyilatkozatot tesz: "Jobb a tető ormán lakni, mint háborgó asszonnyal, és közös házban". /21:9./ Az előbbiben ez az ősi isteni megállapítás visszhangzik: Nem jó az embernek egyedül lenni /I. Móz. 2:18./, az utóbbiban pont az ellenkezője szólal meg: Jó az embernek egyedül lenni, még ha a tető ormára kell is költöznie a magányért, ahol ugyan veri a zápor, süti a nap, didergeti az éjszaka, de legalább csendben lehet. Azt szoktuk mondani, hogy ezt a két ellentétes véleményt az hozza összhangba, hogy ez a kérdés mindig személyi vonalon dől el. Embere válogatja. Az egyikkel jó együtt lenni, a másikkal pokol az együttlét. Az a baj azonban, hogy a közösség megbontásáért mi mindig a másik emberre toljuk a felelősséget s közben elfelejtkezünk arról, hogy velünk sem lehet könnyű együtt élni. Az emberek együttélését ugyanis a bűn teszi nehezzé s mindegyikünkben benne van az az önzés, mely a másik emberben szolgát keres a maga szeszélyei számára és nem szolgálati alkalmat a másik boldogítására.

Bölcs Salamon jól látja a közösség nehézségeit, de azt is, hogy ezeknek a nehézségeknek a dacára is mégis sokkal jobban van dolga a kettőnek, hogynem az egynek. Érdemes tehát vállalni a közösség korlátait és nehézségeit azokért az áldásokért, amik vele járnak. A hétköznapi életből vett példák hosszú sorával igazolja állítását.

1. A közösségnek az az áldása, hogy a közösségben a dolgozó ember célt kap.

"Van olyan ember – mondja az ige – aki egymaga van és nincs vele másik, sem fia, sem atyjafia nincs; mindazáltal nincs vége minden ő fáradságának, és az ő szeme is meg nem elégszik gazdagsággal, hogy azt mondaná: vajon kinek munkálkodom, hogy az én lelkemet minden jótól megfosztom? Ez is hiábavalóság és gonosz foglalatosság! Sokkal jobban van dolga a kettőnek, hogynem az egynek; mert azoknak jó jutalmuk van az ő munkájukból." /8-9. v./

A munka hozzátartozik az emberi élethez, lendülete azonban mindig függvénye annak, hogy mi a célja. A magányos ember könnyen magának való emberré lesz. Munkájának célja lesüllyed az öfenntartás színvonalára. Csak azért dolgozik, hogy ehessen s csak annyit dolgozik, amennyi ehhez muszáj. Ha van benne valami kis törekvés, akkor még egy időre fel tud emelkedni a vagyongyűjtés céljáig s dolgozik azért, hogy szilárd anyagi fundamentuma legyen az élete alatt, hogy biztosítva legyen minden meglepetésszerű eshetőségre, de azután ebbe is belefárad. Minek is törje magát? Kinek gyűjtse a vagyont? Azért robotoljon, hogy halála után majd egyszerre előbukkanó ismeretlen rokonok veszekedjenek koporsója körül, mint koncon marakodó ebek? A magány szárnyát szegi a munka lendületének. Ebben a szűklátókörűségben megáll a termelés, kátyúba jut a kultúra és a civilizáció. Vagy – amint az ige mutatja – a Mammon rabjává lesz az ember.

A közösségben egyszerre szárnyra kap a munkakedv. Van értelme és célja a munkának: a család, a gyermekeim jövője, a községem, az egyházam, a hazám. Ebben a széles látókörben egyszerre egymásra utalt, egymásért és egymásnak dolgozó munkaközösséggé válik az egész emberiség. Mégpedig nemcsak térben, hanem időben is. Nemcsak az egyszerre és együtt élők dolgoznak együtt, hanem az egymás után élők is, az egymást felváltó nemzedékek. Mi is sokban élünk abból, amit az előttünk élők dolgoztak s az utánunk következők is fognak élni a mi munkánk gyümölcséből. Ezen a talajon virágozik a termelés, szárnyra kap a kultúra és civilizáció s az ember nem azért dolgozik, hogy egyék, hanem azért eszik, hogy dolgozzék.

Milyen látókörben látod te a munkád célját?

2. A közösségben az elesett ember felemelő kezet kap – ez az ige szerint a közösség második áldása.

Ezt mondja a prédikátor: "Ha elesnek is, az egyik felemeli a társát. Jaj pedig az egyedülvalónak, ha elesik, és nincsen, aki őt felemelje". /10. v./ Az élet síkos ösvény. Egyik énekünk is ezt mondja: "Lelkem, vigyázz serényen, Buzgón fohászkodjál, Hogy a síkos ösvényen Meg ne csuszamodjál." /457. sz./ Olyan síkos az élet útja, mint mikor ólmos eső

esik s hirtelen megfagy az úttesten. Lehetetlen rajta elesés nélkül végigmenni. Aki ezt tagadja, az vagy naiv, vagy nagyképű képmutató.

Minden lépésünk az elesés kockázatával jár. Az a fontos, hogy végleg el ne bukjunk. Ehhez pedig szükségünk van a másik emberre. A magányos ember úgy elterül, hogy nem tud többé feltápáskodni. A közösségben élő ember mellett ott van a másik ember. Van, aki felemelje. Nem bukik el végleg.

Nagy kincs a lelki testvér az ingadozó lábakkal bukdácsoló ember számára. Felemeli intő ujját, mikor az én szemem nem látja a rám leselkedő veszedelmet, de az ő féltőn szerető szíve megsejti. Józan tanácsokkal segít, mikor én a gondolatok és érzések zűrzavarában úgy eltévedek, mint valami ködben. Közbenjáró imádságai ott repdesnek körültem hűségesen. Küzdelmeimben megértő szeretettel vesz körül, elesésem nem kárörvendezik, hanem meg tud bocsátani, talpra állít, s új kezdetre bízta.

Ne mard el magadtól azt, kit Isten lelki testvéreként ajándékoz neked! Lehet, hogy kellemetlen gyámkodásnak érzed, amit szeretetből csinál, míg állsz a magad lábán, de majd kapkodnál keze után, ha elesel!

3. A közösségben a didergő a szeretet melegét kapja – így látja tovább a prédikátor a közösség áldásait, mikor így szól: "Hogyha együtt fekszenek is ketten, megmelegesznek; az egyedül való pedig mi módon melegedhetik meg?" /11. v./ Ezeknél a szavaknál a mai ember elsősorban házastársakra gondol, akik kemény télben fűtetlen szobában nem tudnak elaludni a hidegtől s egymáshoz bújnak, hogy felmelegedjenek s elszenderedjenek. A keleti ember azonban másra is gondolhatott s lehet, hogy elsősorban is másra gondolt. Talán két vándorra, akik jó barátok s egy cél felé mendegélnek, miközben a pusztán rájuk borul az este, vele az éj dermedt hidege. Nincs, csak egy takarójuk s mikor nem bírják már tovább az utat, lefeküsznek a hideg földre, egymáshoz bújnak s betakaróznak az egyetlen takaróval, hogy meg ne vegye őket Isten hidege.

Bizony, az élet meleg nappalok és fagyasztó éjszakák változata. Egyszer boldogan sütkérezünk a szeretet verőfényében, máskor majd megfagyunk a jégcsapemberek között. Méghozzá sokszor ugyanazok az emberek azok, akik között egyszer majd elolvadunk a felénk áradó szeretetben, máskor pedig érthetetlenül látjuk, mint árad belőlük felénk a nemtörődömség, a közöny fagyasztó részvétlensége. Pedig a szeretet úgy kell nekünk, mint a falat kenyér. Sőt jobban. Kenyér nélkül tovább bírja az ember az életet, mint szeretet nélkül. Kell, hogy legyen valakink, aki szeret, de épp úgy kell az is, hogy legyen valakink, akit szeretünk. Ezt kapjuk a közösségben.

4. Persze ez a szeretet nem valami szirupos szeretet, hanem harcoss szeretet. A másik ember, akit áldásul ad mellém Isten, nem szoptató dajka, aki dédelget és minden kívánságomat teljesíti, sem szerelmes jegyes, aki szép és hízogó mondatokat sugdos a fülembe, hanem bajtárs. A közösségben a megtámadott ember bajtársat kap. Így mondja a prédikátor: "Ha az egyiket megtámadja is valaki, ketten ellene állhatnak annak". /12a. v./ Az élet tehát harctér, melyben állandó veszélyzónában élünk. Mindenütt, láthatóan vagy álcázva ellenség leselkedik reánk. Sokszor önmagam vagyok önmagamnak legnagyobb ellensége. Sokszor az ördög futkároz körültem, mint ordító oroszlán s el akar nyelni. Sokszor egy másik ember, vagy emberek azok, akik talán létemben, vagy becsületemben, vagy megélhetésemben törnek reám. Jaj ilyenkor az egyedül valónak! Veszély idején még a különben bátor embernek is inába száll, vagy legalábbis csökken a harci kedve, ha egyedül van. Milyen drága kincs ilyenkor egy hű barát, aki segít győzni. Segít legyőzni önmagam. Imádságával felfogja a Sátán rám lövöldözött tüzes nyilait. Kiállásával síkraszáll érdekeimért, megvédi becsületemet. Nincs védtelenül kiszolgáltatva ellenségeinek, kinek bajtársa van. Becsüld meg hát a közösséget! Hátvéd az életharcban.

5. A közösség mellé odaáll Isten. Az ige utolsó mondata ez: "A hármas kötél nem hamar szakad el". /12b. v./ Előzőleg a prédikátor mindig csak kettőről beszél. Ki ez a titokzatos harmadik, aki két ember sokszor megbomló közösségét erőssé teszi? Lehet, hogy itt a prédikátor egyszerűen csak azt akarja mondani, hogy minél nagyobb a közösség, annál nagyobb a benne rejlő erő, nekünk azonban szabad ebben a titokzatos harmadikban Krisztust látni. Nélküle felbomlik a közösség, mint ahogy szétgurul menthetetlenül két gyűrű, ha nincs egy harmadik gyűrű, mely a kettőt összekapcsolja és láncá formálja. Krisztus tanít meg minket elszenvetni egymást szeretetben. /Kol. 3:13./ Ő ad erőt arra, hogy meg tudjunk kölcsönösen bocsátani egymásnak. Ő tesz minket mindig kegyelemre szoruló és mindig kegyelemben részesülő testvérekké. Odaáll a közösség mellé szent harmadiknak. Erre számíthatsz.

Szabadítson meg a Szentlélek attól, hogy mindezt ítéletté tedd embertársaid ellen, akikkel együtt kell élned! Engedd, hogy a Szentlélek hadd tegye mindezt ítéletté önmagad ellen, akivel másoknak kell együtt élni! Vajon elmondhatja-e az, akivel élek: Sokkal jobban van dolga a kettőnek, mint az egynek!? Ámen.